

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвдиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 124 (10109)

1976 чылдың май 25, вторник

1925 чылда
үлдөөлөттүгүс

Өргө
2 көп.

Амгы үе-чаада социалисттик чарыш чаа уткашчынар-биле байлашаан. Ылангыя онгу беш чылдың баштайгы хүннеринден эгелээш калбарган бүгү улустун социалисттик чарыжы «Экономиканы болгаш чонун чаагай чоруун улам ынай бедидер дээш бүдүрүлгенин ажыктыын болгаш ажылдың шынарын бедидер!» деп лозунг-биле эгелээни кайгамчык бооп турар. Хей-хей партия организациялары айтыргың бо талазынче улуг кичээнгеин салышсаан, социалисттик чарышты доктаамал удуртуп, ооң дээштин бедидериниң айтыргыларын боттарының кичээнгеиниң төвүндө тургузуп турар.

ЧАРЫШТЫҢ НЕПТЕРЕЛДИИ, ДЭЭШТИИ ДЭЭШ

Социалисттик чарышты чер-черде организастан турарының байдалының дугайында айтыргыларын СЭКП Бин-Хем, Каз-Хем болгаш өске-даа райкомнарының бюроларының болгаш коммунисттерниң хуралдарына өй-өйдө чугалажып, бо ажылга чогуур угланышкыны берип келген. Ак-Довурактың «Тыва даг-дүгү» комбинатының энергетиктеринде партия эге организациязының хуралдарына хүлээлгелер күүселдезиниң, социалисттик чарышты организастан турар коммунисттерниң база инженер-техниктиң ажылдакчыларын кижикелдезиниң дугайында айтыргыларын өй-өйдө чугалажып, анаа хүлээп алдырган шийтпирлериниң күүселдезин организастан турар. Ынчангаш мында чарыш коллективтин амыдыралының бүгү талаарын хаара туруп, ооң кижизидикчи утказы дыка күштелген. Энергетик эрткен-даа база бо-даа чылын бүдүрүлгө планын квартал санында ажып күүседип, комбинатка коллективтериниң аразында чарышка ийи, үш-даа удаа тилекчи болган. Ында чарыштын кижизидикчи ролу дыка күштелген. Коллективте ажылдап турар 350 кижиден эрткен чылын прогуд кылып, күш-ажылдың сагылга-чурумун үрээр чангыс-даа таварылга барык болбаан. Олардан 280 кижикүш-ажылды коммунисттер өзү-биле көөрүдөш шимчээшкнде хаара туттуңган, 190 кижиге коммунисттер күш-ажылдың шалыпчызы атты, 9 участок, ээлчег коммунисттер күш-ажылдың коллективин атты чедип алган. Ол бүгү мында партия организациязы чарышты дээштик кылдыр башкарганын ачызында чедип алдырган.

Тываның автосептелге заводунда, «Саян» совхозтун Могай фермазында, Кызылдың дааранылга фабрикасында болгаш өске-даа хей-хей күш-ажылчы коллективтерде чарыштын кижикчилериниң керээзинде продукцияның шынарын айтыры кол черин ээлеп турар.

Ынчалзажок социалисттик чарышты организастан, ону удуртуп турарында өзү барымдалаар, эреңгейлээр чоруктар ам-даа бар. Ылангыя чамдык районнар болгаш ажил-агыйлар аразында чарыш эреңгей, оларның керээзи тургустунмаан, ону организастан, түннелин үндүрүп турарында толгаргай система чок. Кижээ, мурунда чылдарда Тожу район Бин-Хем-биле өзү барымдалаан чарышты турза-даа кайы-даа районнарны партия, совет, ажил-агый органдарының төлээлери түннелдерин чогуур өйүндө үндүрер, ажил-чорудулганын байдалын деңгем көөр, кайы бирээзинде эки дуржулганын шийтээдин-на, неггедир хемчеглерин албайн келген. Бо дег чижектер, чарыштың керээзи чок болгулар таварылгалар өске-даа районнарда бар.

Ынчалзажок бо чылын бин-хемчилер Кызыл району-биле чарыштын керээзин чарга, районнарны төлээлери бот-боттарынга чораш, чарыштын түннелин чартык чыл болгаш үндүрерин дугуржуп алган. Ынчалзажок ам Тожу кайы район биле чарышты дээрзи билдинмес артак. Кижик бо-лаарга бо айтыры ол районун удуртукчуларын дүвүретки дег.

Чамдык күш-ажылчы коллективтерде партия организациялары продукцияның шынарын бедидериниң айтырыгыне чарыштын кижикчилериниң кичээнгеини кошкак угландырып турар. СЭКП обком болгаш Кызыл хоорому бүдүрүлгенин ажыктының база продукцияның шынарын бедидериниң талазы-биле көрүлдө бо чылын баштайгы айларын-на чорудуп эгелээни. Ону эгезинде эрттирген бүдүрүлгелерде — Кызылдың мебель фабрикасында, «Тудук кезектери» комбинатында шынар талазы-биле айтырыг ам-даа чогуур негелдеге чедир тургустунмаанын көрүлдөниң комиссиязы демгелээни.

Күш-ажылчы коллективтин бүдүрүлгени-даа база ажил-агыйжы-даа, хей-чинтич-даа амыдыралын бүрүн тулдуш холбаштырган таварылгада социалисттик чарыш ажыктыг болгаш дээштик болурун мурунчы коллективтерин дуржулгазы көргүзүп турар. Ынчангаш партия, профсоюз болгаш комсомол организациялары бо айтырыгже база улуг кичээнгеини салыры чугула. СЭКП-ниң XXV съездинини шийтпирлерин, бүдүрүлгенин ажыктыын болгаш ажилдың шынарын бедидер талазы-биле оон салган улуг сорулгаларын ботандыраарына шылгаттырган арга социалисттик чарышты организастан турар улам ынай сайзыраңгай-жылып, анаа удуртулганы доктаамал күштелдирер чер-черде партия организацияларының бир эн чугула сорулгазы болур.

СЭКП-ниң XXV съездининиң шийтпирлерин — амыдыралга

«Шын» солун бүгүн Күш-ажылчы алдар турум «Хемчик» совхозтун тараа-жылары О. Хомушук, О. Донган оларга келүрүд. Коммунист Олоан Эвекоевич Хомушук сөөлүг он хонукта 15 гектар чар суггар тургаш 20 гектар суггарган, а хоочун механиктер, СЭП негизгүнүн кандидаты Очаа Канчырова Донган чар андарар үлүүн 150 хуу күүсеткен.

ЧЭЭРБИ ЧЫЛ ИШТИНДЕ

Саанчының ажылы чымыштыг. Ол харымсалгалыг, берге акылга ооренип, чачкык кижилер аңаа халдышпаш, оон чарылабай бар. Чоон-Хемчикте «Болшевик» совхозтун Арыг-Бажи сүт-бараан фермазының саанчысы Таан Дамбаловна Карсаал 20 чыл иштинде ол ажылга амыктып келген. Бо үшүн дургузунда оон мурунунда калдып бергелер турбаан дээр. Ынчалза-даа ол анаа турлабаан, күш-ажылчы тилектеги доктаамал чедип ал келген. Таан Дамбаловна 1965 чылда Ленин орден-биле шаңнаткан. Оон аңгыда ол «Күш-ажылчы» шынарал дээш деп медалдың эдилекчиси.

Сөөлүг чылдарда бир илеткен ортуула-биле 2150 килограмм сүт саап ал келди. А бо чылдың баштайгы кварталында 1 башка олапштыр 460 килограмм бодуудей, Таан Дамбаловна чугалады. Дуржулгалыг саанчы амыктар кижизидеринге база үзүт-хуузуу кырып турар. В. ГЛУХОВ.

Н. А. ЗЛОВИННИҢ АРГАЗЫ - БИЛЕ

1956 МАР 8-67

Часкы хүннерни долу, чөп ажыглаар ТЕМПИНИ УЛАМ ДҮРГЕДЕДИР

Өвүр районун ажил-агый-лары чаа беш чылдың баштайгы чылында часкы хову ажылдарының шынарын эки-жидер болгаш ону бедик агротехниктиг чурум баугаар кыска хуусада доозар дээш шудургу ажылдап турарлар. Районда өрте чажар тараа культураларын «Торгалыг» совхоз, «Коммунистче орук» колхоз доозупкан. Агаар-бой-дустун таарымча чок байдал турза-даа, бедик дүжүтүү магадылазы — суггарылганы бүрүнү-биле ажыглаарынче бүгү күштү мөөңөзүнөр.

«Коммунистче орук» колхозтун Бора-Шайда Тулаа

бажында 10 кижик составтыг бир суггаччы эвено чаа бутаны ажылдап, 100 га черин суггарып кирипкен. Олар бо хүннерге чедир 75 га черин суггарган, тараа культураларын ында чашкан. Колхозтун тараажылары тараа культураларын болгаш чангыс чылдың ситенин 100—100 ганы чашкан. Часкы хову ажылдарына га трактористер Сергей Самбуу, Куулар Ничин-оол олар чер чарар хүн нормазып 135—150 хуу күүседип, мурун-накчылар болуп турар.

Ол чыкпаш «Торгалыг» совхозтун ажил-ишчилери 50 га тараа культураларын, көк-

суланың үрезинин 650 ганы чаштырып, өске ажил-агый-лары мурун турар. Ында трактористер Виктор Маймыл, Мergen Сүтежик, Серенбил Маадиржап олар ажи-ажиалдап, хүн нормазып 120—130 хуу күүседип, соңчарыштың тилекчилери болуп турарлар. Совхозтун тараажы-лары июнь 16-га чедир бүгү часкы хову ажылдарын доозар сорулгазын ажылдап турарлар. Совхоз суггарга чогуур 500 га пөлүндө бо хүннерге чедир 229 ганы суггарган болгаш ында тараа культураларын 50 ганы, 179 га көк-суланы тараан. Суггата 2 эвено ажылдап турар.

Оон-биле чергелештир часкы хову ажылында четпестер хой. Чаштырып турар ургы-перини шынары кууд, аргылашкыны багай. А «Кызыл тул» колхозта черин андарып турары кыдыра. Трактористер долу эөлчөг-биле ажылдавай турар. Чажылдаанын нормазып барымдалаас фактылар база бар.

«Часкы хүн» — чылды чөмгө-рер» деп үлгөргө сөстү ут-пайн, часкы хову ажылдарын бедик агротехниктиг чурумга кыска хуусада доозары бо хүннерде ажил-агыйларын кол сорулгазы.

Х. МОНГУШ.

ДӨРГҮН ФЕРМАЗЫ МУРНАВЫШААН

Коммунисттик күш-ажыл дээш шимчээшкнге киришкен, СЭКП-ниң XXV съездин амыктыг совхозтун Дөргүн сүт-бараан фермазының коммунисттик күш-ажыл коллективин күш-ажылчы чедикчилер-биле чаалап алганы ол бедик атты он бир чылдың мурунда аларлары-биле кадалап турар. Ферманын ишчилери коммунисттик күш-ажылдың негелдеринге дүштүр амыктылашаан, сүт бүдүрерин көүдө-диринге дузалыг арга-хемчег-лери ач келген. Оон ачымында коллективтин мурунда салдырган планын оонаал-дарың үрө-түннелдери бедик.

СЭКП-ниң XXV съездининиң шийтпирлеринге, съезде партия Төл Комитетинин Отче-дунун талазы-биле ТК-ның Чингиз секретары эш Л. И. Брежневтиң болгаш «1976—

1980 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериниң кол угланышкыны» деп ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш А. Н. Косыгиниң илеткелдеринге сору-рук кирген саанчылар, кадар-чылар болгаш өске-даа иштиң кижилери «СЭКП-ниң XXV съездининиң шийтпирлерин амыктыралга» деп лозунг ала-а-биле сорул киришкенин ажилдап турар.

Шуургааныг берге час бо-луп турза-даа, малга ажаал-да-тежээлдени экижидип тур-гаш, сүт бүдүрерин улам ала-белир дөш демисел фермада копкалай турар. «Мал ажы-лынын талазы-биле хей чугу-дур кылдынар... Шалкычты-кан аргаларын шийтээдин дүр-гөдөйүр. Малдын болгаш күштүн баш санын өстүрүп, оон продуктулг чоруун бедик

дер херек» деп, СЭКП-ниң XXV съездинге партия Т.Н. Очүт илеткелдиге эш Л. И. Брежневтиң оонаал айтканын коллективтин ажил-ишчилери удуртууга болуруп алган ажилдап турар. Шы-нарын болгаш ажыктыг чоруктуп беш чылын бирги чылын хуусаа бетинде чедикчилерин күүседип дөш фермада шалычып иш хай-ныккан. Сүт бүдүрерин көү-дөйүр, оон шынарын экижидер хемчеглерин ап турган, чартык чылда 2200 центнер бараанын сүтү күрүнге са-лар дөш совхозтун планын оонаалдазын эрестиг күүсе-динге саанчылар сөзүн берген. Ол оонаалдазын хуусааан бү-дүн чартык ай бурунгаар, то-даргайлаарга, май 16-га 106,4 хуу күүсеткен. Ол болза оонаалдаан 141 центнер хой-ну сатканы-дыр. Эрткен чыл-

дын дөрт чартык айында деп-нөргө, олар сүтү 247 цент-нер, азы 11,7 хуу көүдөт-кен.

Ферманын ишчилери июль 1-ге чедир планын оонаал-дан ажып 400 центнерден эвээш эвээ бараанын сүтү күрүнге дужаар дөш көү-дүрүлгүнүгү ажылдап турар. Ында иштерин бирээин-ле хүнде 10 килограммдан эвээш эвээ сүтү берип, сүт саа-дазы хүнүн-ле өзүп турар.

Саанчы ишчилер шынарыг, арбын сав дээш аразында социалисттик чарыштыг. Чарыштын мурунуг ооруну Дүктүг Олар, Алды-кыс Монгуш, Шет Куулар, Доула Монгуш олар ээлеишаан. Коллектив оларга чоругарлаан, чедик-кинден чедикчилерге бурун-гаарлаан олар.

М. СЕВЕН.

С Е Н Е К Т Е С Е П Т Е Л Г Е

Хей кыргыыр үе чоккуша-лаан. «Улут-Хая» совхозтун Сенекте кыргыла пунктузунда онгу беш чылдың баштайгы чылының «дүжүдүн» хүлөп аларына белеткел ажылдары түзүл.

Бо кыргыла пунктузун Сенекте, Көк-Чыраада, Ий-

Талда малчыларның 20 ажы-кодан хон кыргыс болгаш чуур. Ам белги Кыргыс Амыр-бит, Доспаң Көмбү, Алды-оол Кактыг-оол болгаш өске-даа хойжулар кыргыла пункту-зунун чок-кавызында хонгу-лапкан. Кыргыла графити

баугаар оларның хон бир ду-гаарында кыргылар.

Сенектин кыргыла пунк-тузунда Виктор Биче-оол удурткан септекчи эвено иле-пейки ажылдап турар. Алды-кыс составтыг ол эвено хой-ну кыргыс мурунда болгаш

кыргыла соонда бөлүп мөөң-нөз кажааларын, хой кыргыс мурунда база сүт ий-дер суггаччыларын септеге-ли доозар чыгаан. Каш хоя-гаш маңа ажил-иш хайны-гелээр.

С. КАКПАК.

АЛБАНЫҢ АЯН-ЧОРУУ-БИЛЕ

Совет чазактын чалаанын баугаар Ангела Улус Респуб-ликациң Премьер-Минист-ри Лопу ду Насименту алба-нын аян-чоруун кылып, ка-дайы-биле кады майны 24-те Москвада чедип келген.

Албанын аян-чоруун кы-лып чедип келген эш Л. ду Насименту аэродромга СЭКП ТК-ның Политбюро кижигүну,

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвү-лелиниң Даргазы А. Н. Косы-гин, СЭКП ТК-ның Политбюро кижигүну. ССРЭ-ниң камгалаа министрин Д. Ф. Устинов, СЭКП ТК-ның Политбюро кижигүнуңе кандидат, СЭКП ТК-ның секретары Б. Н. Пономарев, албанын өске-даа кижилери уткуп алган.

(СЭТА).

МУР-НУЧ ПАРТИЯ-КҮРҮНЕ ДЕЛЕГАЦИЯЗЫНЫҢ ТӨРЭЭН ЧУРТУНЧЕ Ч О Р У П К А Н Ы

ТБИЛСИ. (СЭТА). Мозам-бик Улус Республикациң Мо-забикит Хостаарының Фро-нтузунун Даргазы, МУР-нун Президентини Моисе Машеа баштаа Партия-күрүне деле-гациязы СЭКП Төл Комитети-

ниң болгаш ССРЭ-ниң Дээш Сөвдиниң Президиумунуң чалаанын баугаар ССРЭ-ге а-лбанын аян-чоруун кылып чоруп турган, майны 22-де Тбилиснин төрөөн чуртунче чорууна.

ТАРАА БЫЖЫП

ЭГЕЛЭЭН

КРАСНОДАР. (СЭТА).

Кавказ дагларының эде-ктериниң шөлдеринде кү-зүп чатып тараан кызыл-тас баш тыртып эгелээр. Кубанын төп болгаш онгу кезектеринге ол та-раа дораан быжып эгелээр. Чер ажылааччылары бо чылын ажаап алышкы-нынче белеткелди кыла берген.

«1976 чылда дүжүт ажаап алышкыны, көдө ажил-агый продуктуларын база мал чөмөриниң белет-келерин хандылар талазы-биле немедде хемчеглер ду-гайлаш» СЭКП Төл Коми-тетинин болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалы-биле крайын суурларынын ажил-ишчи-лери улуг союургал-биле танжыктып турарлар. Пар-тияны болгаш чазактын айткан хемчеглери ажил-агый бурууңе дүжүт ажаары болгаш көдө ажил-агый продуктуларын күрүнге садары эн эки органдарга арганы баар.

Кубанын тараажылары тараа болгаш тараа-бой-культураларын чеди-тос ажил хүннеринде ажаап аларып планнаан. Хоуеже 25 муң ажил ажаап алышкын болгаш он-он муң транспорт машиналарын үнер. Техника шуптуу ажаап алышкына кол-дууда бешин.

АЖААП

АЛЫШКЫНГА

УТКУШТУР

БАРНАУЛ. (СЭТА). Ал-тайнын хову тураларына-га болгаш трактор вагон-чугастарына почтальон-нао механизаторларга май-ны 22-де чаа солунарын өрте чедир бергенер, оларда СЭКП ТК-ның бол-гаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң «1976 чылда дүжүт ажаап алышкы-нын, көдө ажил-агый про-дуктуларын база мал чөмө-риниң белеткелерин ханды-лар талазы-биле немедде хемчеглер дугайында» док-таалын парлагылаан. Ын-да айтканын хемчеглери тараажылар болгаш мал-чылар иш-биле хүлээп ап турарлар.

Амгы үеде Алтайның бү-гү колхозтарында болгаш совхозтарында ажаап алышкына, ситен кеаа-дезиниң белеткелдер чорут-тууну турар. Тараа кеа-дезинге болгаш ону басты-рыла 10 муң ажаап алышкын-транспорт ае-ноларын тургузуп турар, а мал чөмөрин белеткел-ди механизаторларын 5 муң комплекстиг отрядтар чоруд-уш кезин болуу.

Септеге шууштурулгазы эки ажилдап келген. Ажаап алышкына тараа ажаар 18 муң комбайнлары ша-гда белеткел, ол болза оон бүгү партиянын дөртүнү үш кезин болуу.

Ажаап алышкыны болгаш ситен кеаадезин оперативтиг уаутуру-биле 7 муң радиотелефону туе-кайлаан.

